

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glj., za pol leta 1 glj. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisno enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., tretkrat 16 kr.

Potrebno delo naših rodoljubov.

Da slov. ljudstvo stopa naprej, če tudi le polagoma, to je očitno in kar je najbolj veselo, je to, da so priprosti kmetje naši že v resnici ne samo zavedni narodnjaki, ampak da že tudi sami mislijo na to, kako da se naj postavi slov. ljudstvo samo na lastne noge ter naj ne čaka več na tiste čase, da nemškutarstvo, ker je le „posiljeno zelje“ na naši domači mizi, razpade ter izgine izpred nas, saj smo take jedi že siti do grla. To nam kaže naslednje pismo, ki smo ga prejeli iz kmečke roke, izmed naših bralcev samih. V prvi vrsti ima v svojem pismu pač Vojniški trg „na muhi“, ali kar piše naš poročevalec o njem, to velja več ali manj o večini naših trgov in še bolj o naših mestih. Pismo njegovó pa se glasi tako-le: Čestokrat rad zahajam v bližnji prijazni Vojnik na prijateljske pogovore; a vsakokrat se mi skoraj nevolja v srcu zbudi, ko vidim na hišah velikonemške napise, kateri značijo, da je še Vojnik v nemčurskih rokah. Ako bi kakemu popotniku ne bile znane čudne razmere na Slovenskem, lahko bi si pač mislil, da si je zašel kam v „nemški raj“. Slovenci so imeli upanje, da bojo že pri zadnjih občinskih volitvah podrli nemčursko trdnjavo Vojnik, ali žal, da jim je to upanje splavalo po vodi. Kakor je že znano po časopisih, so to bili zakrivili nekateri neznačajni in omahljivi slovenski možje, kateri so rajši postali izdajalci slovenskega naroda, kakor da bi se bili zamerili liberalno-nemčurski gospodi.

Upanje pa imamo, da je to zadnje „zasedanje“ velikonemškega županstva in da bo kmalu prišel čas, ko bo tudi Vojnik postal naroden trg. V dosego tega namena bode pa treba še veliko narodnega dela in domoljubne požrtvovalnosti. V prvi vrsti je potrebno, da bi se v trgu naselil odločno narodni trgovec, da ne bodo kmeti prisiljeni pri nemčurskih trgovcih blaga kupovati. Če bi imel dobro blago vsake vrste na razpolago, gotovo bi dobro iz-

hajal. Ako se resno pomisli, je gotovo silna neumnost in smel bi reči greh, da bi podpirali s kupovanjem svoje največe naprotnike, kateri so sovražniki Boga, sv. kat. cerkve in slov. naroda; iste vrste ljudi, kateri so le tedaj prijazni do kmeta, kadar pri njih blago kupuje, ináče ga pa ošabno prezirajo in zaničujejo, kakor Turčin „rajo“. Ako bodemo nemčurske trgovce in obrtnike lepo „pri miru“ pustili, se bodo radi „spreobrnil“ ali jo pa pobrisali, da ne bo več sledú za njimi.

V obče je torej potrebno, da bi se v vsakem trgu nastanil narodni trgovec, kjer ga še dozdam, da se bodo kmeti lahko držali gesla: „Svoji k svojim“. Enako moramo tudi ozir imeti, kolikor mogoče, le na narodne rokodelce, krčmarje, obrtnike itd., ter nemčurje popolnoma na cedilu pustiti. Po takem postopanju bodemo dosegli toliko potrebno ravnopravnost, da ne bodemo več podlaga „tujčevi peti“, marveč sami svoji na svojih tleh.

Dalje je potrebno, da bi se v Vojniku vstanovilo bralno društvo. Prebivalstvo je izobraženo in željno dobrega berila, kar znači primeroma veliko število časopisov, kateri med kmete zahajajo, ni pa dvomiti torej, da bi zadostno število udov ne pristopilo. Povdarjam pa, da bi se moralo na versko-nravno stališče postaviti, ker le tedaj bi dobrega sadú donášalo. Enako bi se tudi lahko ustanovil mešani pevski zbor, ker se zadosti takih oseb nahaja, katere so v tej stroki že več ali manj izurjene. Mladina hoče imeti ob nedeljah potrebnega razvedrila, a ker ga drugje ni, ga pa preveč rada išče po krčmah, kjer se dostikrat surovo in obžalovanja vredno obnaša. Kako veselo bi pa bilo, ako bi vsako nedeljo (po popoldanski službi božji) se zbirali v sobi bralnega društva, ter se pri čitanji, petji, dostojnih pogovorih in nedolžnih igráh pošteno zabavali, in eden drugega za dobro stvar in krščansko omiko vne-mali. Pri takih veselicah ali nedeljskih zborih bi imeli zadosti poštenega veselja, samo po-

treba bi bilo modrega voditelja in ljube priprostosti, da bi „večji“ „manjših“ ne prezirali, marveč da vlada med vsemi bratovska ljubezen. — Še enkrat rečem, kako veselo je življenje med takimi mladeniči, kateri radi berejo dobre knjige in časopise, radi prepevajo cerkvene in poštene narodne pesmi, in imajo dostojne pogovore med seboj. Pri taki mladini ne boš slišal grdega klafanja, kletve in drugih surovosti, kakor je to navada pri neomikanih in neotesanih ljudeh. Neizmerne zasluge si torej pridobijo domoljubi, kateri pripomorejo, da si mladina krščanske omike pridobi in v njej napreduje. Najlažje se da kaj doseči, ako duhovniki in učitelji vzajemno se trudijo za dobro stvar; naj imajo kmečki ljudje še tako dobro voljo, sami si ne morejo ničesar pomagati, ako ni voditelj. Rečem torej končno: vzdramimo se poyšod iz narodne mlačnosti in delajmo krepko in vstrajno za narodno probujenost in krščansko prosveto pod geslom: „Vse za vero, dom, cesarja!“

D—č.

Šulvereinska šola na Slatini.

Zakaj se brani te in vsake šulvereinske šole slov. ljudstvo?

I. Slatinčani in nekateri od njih preslepjeni kmetje nikakor ne morejo razumeti, kako je mogoče, da smo se Slovenci tako po robu postavili zoper to „blago podjetje“ — nemško šolo. Tudi gostom tukajšnjim, katerim so naše razmere neznane, skrbno vbijajo v glavo svoje mnenje. O ti zli Slovenci, zakaj se branijo te vse zveličavne nemščine! Trojni so razlogi, ki so nas vodili pri našem poštenem in srčnem postopanju: gospodarski, narodni in verski.

Moder človek naloži si le toliko, kolikor more nositi; Slatinčani pa so nam hoteli naložiti neznosno breme — šolo, katera stane, kakor se govori, 23.000 gld. O to je strašna številka za ubogega davkoplacilca! Celo g. okr. šolskemu nadzorniku, kateremu niso ravno preveč k srcu priraščeni Slovenci, zdelo se je to preveč in vrlo se je hudovl zoper krivično postopanje naših šulvereinov. Občine so že itak globoko zadolžene in naj si nakladajo še novih dolgov? Vsled računa od dne 5. februarija t. l. imajo še izplačati 7797 gld. 17 kr. za popraviljanje Svetokrižke šole, vse občinske blagajnice pa so prazne zavoljo žalostnih občinskih razmer, o katerih bomo spregovorili ob svojem času. Odkod naj vzamemo denarjev? Edine dohodke imamo od vinogradov; ali tu moramo britko spoznati, da smo ž njimi pri kraji. Vsled peronospore so čisto opešali in pred durmi nam je že trtna uš, ki jih bo popolnoma uničila. Ubogi kmet nima dostikrat za sol in naj izplača tako drago šolo? Ali naj povikšamo občinske doklade? Naš župan je to že

storil; od 20 % poskočil je na 40 %, pri krčmarjih celo na 55 %, ali to mu še ne zadostuje, da bi zamašil vrzeli starih dolgov, niti da bi podpiral občinske reveže, katerim je letos deloma na polovico, deloma čisto odtegnil podporo. Ali se nam ne bi s to šolo godile vnebovpijoče krivice? Kje so imeli ti gospodje srce in pamet, ko so začeli zidati to šolo za ubogega kmeta? Da, da, taki liberalni posilinemci so največji sovražniki slovenskega kmeta; vsaka krivica jim je sveta, če le dosežejo ž njo svoj velikonemški cilj! — Ali nam je pa res tako treba dveh šol, celo dveh četverorazrednic? Nikakor ne. Če bo pa sila razširiti šolo, storili bomo to z veliko manjšimi stroški; treba je le priskrbeti stanovanja gosp. učiteljem, in zdajšnje učiteljsko stanovanje v Svetokrižki šoli porabimo za dva razreda. Torej šulvereinovi le obdržite si svojo šolo, sami si jo bodedo zidali, če je bo treba, pa je nam ne bo nihče tako zasolil, kakor so jo vam.

Gospodarske stvari.

Obrejenje krave.

Gospodarju je veliko na tem, da si obdrži ali pripravi dobro pleme za svoje hleve in zato mu je koristno vedeti, ali je mogoče že naprej računati, kaj da mu povrže krava, ki jo spravi k biku, junčka ali teličko? V tem oziru so napravljali razne skušnje na raznih krajih in pravijo, da je to skorej zanesljivo sredstvo za to, da povrže krava teličko, ako se ravna ž njo tako-le:

Kdor hoče, da mu krava povrže v svojem času brhko teličko, naj ne žene krave, kedar se poja, k biku o času, ko ima prazno vime, tedaj potem, ko se je pomolzla, marveč to se naj izgodi vselej le v času, ko ima krava še polno vime, torej v jutru in zvečer. Nekateri gospodarji še k temu pristavljajo, naj se žene krava zvečer, v mraku; to še neki brž napravi, da dobi krava teličko. Kdor pa torej hoče na robe, da mu povrže krava junčka, ta naj žene kravo k biku še le potem, ko je nje vime prazno, tedaj po molžnji in pa po dnevu. Uzroka za to pač nihče ne ve, toda skušnja neki potrjuje, da je tako. V 100 kratih se izgodi neki po 80 ali 85krat po volji gospodarja.

Sejmovi. Dne 24. avgusta v Arveži, pri sv. Križi na Murskem polji, v Cmureku, v Središči, v Rogateci, v Laškem trgu, v Slov. Bistrici in v Velenji. Dne 26. avgusta na Ljubnem in na Bregu v Ptujci. Dne 27. avgusta pri sv. Trojici v slov. goricah in v Svičini. Dne 29. avgusta pri Št. Ilji pod Turjakom, na Planini, v Orešji in v Žavci. Dne 31. avgusta v Kamnici, na Hajdinji, v Mozirji, na Tinskem in na Valci ob Dravi.